
***Revisionsrapport
Upplåtelse och nyttjande av
lokaler och anläggningar för
idrotts- och fritidsaktiviteter***

Botkyrka kommun

Mars 2012
Jan Nilsson

Innehållsförteckning

1	Sammanfattande bedömningar och rekommendationer	3
2	Inledning	3
2.1	Bakgrund	5
2.2	Revisionsfråga och avgränsning	5
2.3	Metod och redovisning	5
3	Organisation, styrdokument och ekonomi	6
3.1	Organisation	6
3.2	Styrdokument	7
3.3	Ekonomi	7
4	Granskningsresultat	8
4.1	Ändamålsenligt system för upplåtelseverksamheten	8
4.2	Prioritering mellan olika verksamheter	9
4.3	Avgifter och eventuell nolltaxa	10
4.4	Delegationsbeslut och dess återrapportering	11
4.5	Fakturerings- och kravrutiner	12
4.6	Lokalutnyttjande och system för uppföljning	14
4.7	Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning	16
5	Avslutande kommentarer	17
	Bil 1: Utbildningsförvaltningens tillgång till idrottsanläggningar	19
	Bil 2: Beskrivning av nolltaxa i framtidsikt 2013 till 2016	20

1 Sammanfattande bedömningar och rekommendationer

Utifrån revisionsfrågan och formulerade kontrollmål görs följande bedömningar:

- Det nya verksamhetssystemet har en ändamålsenlig grundkonstruktion, men viktiga delar i anpassningen av systemet återstår bl a när det gäller kommunikation mellan bokningssystem och inpasseringssystem. Nuvarande hantering av larmkort, inom ett inpasseringssystem i fyra olika versioner, är däremot inte ändamålsenlig.
- Fastställt regelverk kring villkor och fördelningsmodell för uthyrning av idrottsanläggningar är genomarbetat, väl förankrat gentemot föreningslivet och ändamålsenligt.
- De politiskt fastställda avgifterna inom upplåtelseverksamheten är aktuella och bygger på ett ändamålsenligt underlag. Frågan kring införande av eventuell nolltaxa har hittills hanterats på ett ändamålsenligt sätt och i enlighet med lämnad rekommendation i tidigare revisionsrapport kring föreningsstöd.
- Given vidaredelegation inom uthyrning av lokaler och anläggningar inte är förenlig med kommunallagens regler. Denna otillåtna vidaredelegation finns även inom andra ärendetyper i delegationsordningen.
- Grundförutsättningen för intern kontroll är numera uppfyllda i och med fastställda rutiner för fakturering och kravverksamhet. Den interna kontrollen behöver dock utvecklas för att i alla delar kunna anses vara tillräcklig.
- Det finns system för uppföljning av nyttjandegraden, men dess ändamålsenlighet behöver utvecklas. Nyttjandegraden är i vissa fall är låg samt den varierar kraftigt mellan likartade objekt inom samma objektstyp. Mer eftertraktade lokaler och anläggningar har dock under vissa tider en mycket hög nyttjandegrad.
- När det gäller det faktiska nyttjandet av bokade lokaler och anläggningar följs detta i dagsläget inte upp på något strukturerat sätt. Vid ett eventuellt införande av nolltaxa blir denna typ av uppföljning särskilt viktig.
- En helhetsbild saknas i dagsläget när det gäller lokaler och anläggningars fysiska tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, vilket är en grundförutsättning för att aktivt kunna arbeta med att öka tillgängligheten.

Utifrån granskningsresultatet lämnas följande rekommendationer för att ytterligare utveckla verksamheten och den interna kontrollen:

- Tillskapa ett enhetligt inpasseringssystem där hyresgästernas larmkort programmeras i samband med bokning av just den lokalen.
- Omarbeta delegationsordningen när det gäller vidaredelegation så att den överensstämmer med kommunallagens regelverk samt att återrapporteringen av delegationsbeslut säkerställs. Inom ramen för detta arbete behöver

gränsen mellan delegation och ren verkställighet (ej återrapporteringskrav) närmare definieras.

- Förbättra följsamheten till kultur- och fritidsnämndens regelverk kring föreningar med skulder så att den karaktäriseras av likabehandling oavsett om det är en förening med omfattande eller mer begränsad verksamhet.
- Dokumentera handlägningsrutinerna kring fakturering av lokal- och anläggningshyror.
- Ta ställning till hur tidigare ackumulerade skulder inom upplåtelseverksamheten ska hanteras och regleras. Detta är en fråga som är särskilt viktig att lösa inför ett eventuellt införande av nolltaxa.
- Skapa uppföljningsrapporter via rapportgeneratoren i bokningssystemet Interbook, som sedan kan tas ut och analyseras exempelvis tertialvis.
- Genomför en djupare analys av nyttjandegraden för de olika objektstyperna och över tid för att kunna bedöma orsaker till skillnader mellan likvärdiga objekt, skillnader mellan kommundelar etc.
- Ta ställning till att genomföra en inventering av den fysiska tillgängligheten till lokaler och anläggningar, via extern konsult. Bakgrunden till rekommendationen är att området är prioriterat utifrån antagen FN-konvention, fullmäktiges övergripande mål samt att personella resurser uppges saknas inom kultur- och fritidsförvaltningen för att genomföra denna typ av inventering.
- Inventera befintliga upplåtelseavtal samt säkerställ att dessa diarieförs på ett enhetligt sätt i LEX. Vidare finns behov av att tillsammans med kommunjuristen utarbeta generella avtalsmallar inom detta område.
- Utarbeta regelverk kring och prioritering av vilka föreningar som ska ha möjlighet att driva caféverksamhet i av kommunen ägda idrottsanläggningar, samt ansvarsfrågor kring detta. Som det nu är har vissa föreningar erhållit denna exklusiva förmån av hävd.
- Fastställ regler kring uthyrning av sommarkiosker samt standardisera denna typ av upplåtelseavtal.
- Utarbeta och politiskt fastställ en policy kring i vilka fall föreningsdrift av kommunala anläggningar ska tillåtas och vilka regler som i så fall ska gälla. Hittills har frågan om föreningsdrift varit oreglerad och inte hanterats på ändamålsenligt sätt. Vi kan konstatera att kommunen har ingått långfristiga avtal där man lovat bort, helt eller delvis, både nyttjande och rätt till uthyrning av kommunala anläggningar till en enskild förening. Ett av flera exempel på detta är Maxihallen där isverksamheten upphörde under 2011. Kommunen har dock tecknat ett avtal med Norsborgs IF, om att de har rätt att disponera hallen fram till 2018, vilket gör att avveckling och omställning av verksamheten ur ett kommunalt perspektiv kraftigt försvåras.

Avslutningsvis vill vi framhålla att kultur- och fritidsnämndens och dess förvaltnings arbete gentemot föreningslivet har *utvecklats på ett positivt sätt* under de senaste åren. Som exempel kan nämnas att nya bidragsregler har tagits fram, lokalbokningsprinciperna har reviderats, ett nytt verksamhetssystem har införts och handläggarna arbetar numera tillsammans i en föreningsbyrå.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Kommunens föreningsstöd kan grovt delas in i upplåtelse av lokaler och anläggningar (upplåtelseverksamhet) samt olika former av bidragsgivning (kontantstöd). Det senare granskades under 2010 avseende kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden, vård- och omsorgsnämnden samt kommunstyrelsen.

Upplåtelseverksamheten, dvs uthyrning till subventionerade taxor, är den ekonomiskt stora delen. I och med detta är lokalutnyttjandet en viktig fråga utifrån både ekonomisk och verksamhetsmässig synvinkel.

Mot ovanstående bakgrund och utifrån en bedömning av väsentlighet och risk har granskningen prioriterats inom ramen för revisionsplan 2012.

2.2 Revisionsfråga och avgränsning

Granskningen ska besvara följande revisionsfråga: Har kultur- och fritidsnämnden ett ändamålsenligt system för lokalupplåtelser och uppföljning av lokalutnyttjande som kännetecknas av tillräcklig intern kontroll?

Utifrån en kartläggning av organisation, styrdokument och ekonomi, har nedanstående kontrollmål formulerats:

- Ändamålsenligt system för upplåtelseverksamheten
- Prioriteringen mellan olika verksamheter
- Avgifter och eventuell nolltaxa
- Delegationsbeslut och deras återrapportering
- Fakturerings- och kravrutiner
- Lokalutnyttjande och system för uppföljning
- Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Granskningsobjekt är kultur- och fritidsnämnden. Närmare avgränsning sker utifrån den revisionsfråga och de kontrollmål som redovisats ovan.

Vidare sker en uppföljning av de principiella synpunkter som lämnades i tidigare revisionsrapport kring föreningsstöd, bl a kring föreningsportal och/eller föreningsbyrå samt nolltaxa för föreningarnas barn- och ungdomsverksamhet.

2.3 Metod och redovisning

Granskningsmetod är dokumentstudier samt verifiering av fakturerings- och kravrutiner samt hantering av delegation. Detta har kompletterats via intervjuer med verksamhetsansvariga inom förvaltningens stab, idrott och anläggning samt ungdom och förening.

Granskningsresultatet, per kontrollmål, redovisas i ett sammanhållet avsnitt med vidhängande kommentarer. Vidare finns ett allmänt avsnitt kring organisation, styrdokument och ekonomi, avslutande kommentarer samt ett avsnitt kring sammanfattande bedömningar och rekommendationer. Det senare avsnittet återfinns först i revisionsrapporten.

3 Organisation, styrdokument och ekonomi

3.1 Organisation

Versamhetsområde

Kultur- och fritidsnämndens ansvarar enligt sitt reglemente för upplåtelse och utnyttjande av lokaler och anläggningar för idrotts- och fritidsaktiviteter. Verksamheten omfattar elva sporthallar, sex konstgräsplaner, fyra ishallar, samtliga gymnastikhallar och bollplaner samt kommunens två inomhus- och fyra utomhusbad. Vidare ingår driften av Botkyrka raketthall där det finns både tennis-, badminton- och squashbanor.

Formell organisation

Kultur- och fritidsförvaltningens formella organisation, under ansvarig förvaltningschef, består av fyra verksamheter i form av bibliotek, kultur, idrott och anläggning samt ungdom och förening. Vidare finns en stabsfunktion som servar ledning och linjeorganisation. I staben ingår funktionerna ekonomi, personal, info/marknadsföring och IT.

Lokalbokningen består av 1,0 tjänst och ingår i ungdom och förening, där även den verksamhetsövergripande föreningsbyrån är inritad på förvaltningens organisationskiss.

Lokal- och anläggningspersonalen tillhör serviceförvaltningens enhet fritidsservice, enligt konceptet beställare och utförare. Internt avtal finns upprättat mellan de båda parterna/förvaltningarna.

Föreningsbyrå

Kultur- och fritidsförvaltningen har fr o m 2011 lanserat ett nytt begrepp i arbetet gentemot föreningarna, i form av föreningsbyrån.

Syftet med tillskapandet av föreningsbyrån är ge bättre service och bemötande till föreningarna. Det ska uppnås genom att erbjuda utbildningar, samarbete och dialog samt genom ekonomiska bidrag till cirka hälften av kommunens 280 föreningar. Byrån hyr även ut lokaler och anläggningar till föreningar och privatpersoner, med prioritering av barn- och ungdomsverksamhet i föreningsform.

I föreningsbyrån ingår verksamhetschef för ungdom och förening, lokalbokare, föreningshandläggare, idrottsutvecklare och anläggningsansvarig. Byrån är tänkt att arbeta gentemot följande nyttomål:

- *Förbättrad kommunikation med föreningslivet.* Föreningsbyrån har gemensamma kommunikationskanaler, exempelvis delad e-post och delade telefonnummer. Elektroniskt nyhetsbrev och uppdaterad webbplats är viktiga kommunikationskanaler som föreningsbyrån även ansvar för.
- *Stärka kontakterna med föreningslivet.* Lära känna föreningarnas verklighet genom uppsökande verksamhet och täta kontakter.
- *Stärka samordningen på förvaltningen.* Föreningsbyrån har veckomöten där aktuella föreningsärenden behandlas. Syftet är att ärenden som berör flera tjänstemäns ansvar ska kunna handläggas effektivt. De ska också

kunna varandras arbetsuppgifter såpass bra att föreningsbyråns service fungerar även vid personalförändringar och frånvaro, dvs en minskad sårbarhet.

3.2 Styrdokument

Inom ramen för denna granskning har vi bland annat tagit del av nedanstående styrdokument:

- Nämndreglemente
- Delegationsordning
- Villkor och fördelningsmodell för uthyrning av idrottsanläggningar
- Avgifter för idrottsanläggningar
- Utbildningsförvaltningens tillgång till idrottsanläggningar
- Reglemente för föreningsbidrag
- Regler för fakturering av lokaluthyrningar
- Regler för föreningar som inte betalar fakturor för lokaluthyrning i tid
- Förstudie kring införandet av nolltaxa
- Flerårsplan, ettårsplan samt verksamhetsberättelse

3.3 Ekonomi

Kostnaden 2011 för lokaler och anläggningar som hyrs ut uppgår till ca 65,5 mnkr, där sporthallar, fotbollsplaner och ishockeyanläggningar står för de största kostnadsandelarna. I detta sammanhang bör nämnas att ett fåtal föreningar har egna lokaler som de äger själva eller hyr av annan hyresvärd än kommunen. Utbetalt anläggningsbidrag på årsbasis uppgår till ca 180 tkr.

De totala intäkterna för uthyrningsverksamheten uppgår till ca 4,4 mnkr, där sporthallar och fotbollsplaner står för de största intäktsandelarna.

Om man ställer kostnaderna för de lokaler och anläggningar som hyrs ut i relation till intäkterna för upplåtelseverksamheten, erhålls en kostnadstäckning på ca 7 %.

4 Granskningsresultat

4.1 Ändamålsenligt system för upplåtelseverksamheten

Kontrollmål: Ändamålsenligt verksamhetssystem för upplåtelseverksamheten, dvs bokning av lokaler och anläggningar

Verifiering har skett via genomgång av nuvarande IT-baserade verksamhetssystem och dess funktionalitet och ändamålsenlighet. Vidare har intervjuer genomförts på handläggarnivå.

Kommentarer

Ett projekt pågår sedan hösten 2010 kring ett nytt verksamhetssystem för bokning av lokaler och anläggningar samt dialogen med föreningarna. Syftet med projektet är att handläggning och kommunikation i så stor utsträckning som möjligt ska samlas i samma verksamhetssystem. Följande krav på nytt verksamhetssystem anges i projektplanen:

- Gemensamt föreningsregister som är kopplat både till lokalbokningen och till föreningshanteringen.
- Lokalbokningssystem som innehåller bokningsförfrågan, presentation av anläggningarna (vägbeskrivning m m), sökning av lediga tider, möjlighet att se alla bokningar, avbokning, möjlighet att boka sin egen hall, administration av användarkonton, kunna se bidragsutbetalningar, nyhetsbrevsfunktion samt koppling till inpasserings- och larmsystem.

Det nya verksamhetssystemet Interbook är i skarp drift fr o m 2012, och ersätter tidigare system Royal Boka, som använts av kultur- och fritidsförvaltningen sedan 1991. De båda verksamhetssystemen har under en övergångsperiod körts parallellt, för att minimera inkörningsproblemen.

Det som återstår i anpassningen av verksamhetssystemet Interbook är att:

- Se till att alla föreningar som bokar ofta har egen inloggning
- Passersystemet kommunicerar med bokningssystemet
- Idrottsplatspersonal har tillgång till uppdaterad information och bokningsscheman via t ex smartphones

I dagsläget har kultur- och fritidsförvaltningen olika system för att hyresgästen ska komma in i de lokaler och anläggningar de har hyrt . Det är larmkort, nycklar, RFID-droppar eller att en vaktmästare kommer och läser upp dörren.

Som ett exempel på ovanstående ”spretighet” kan nämnas att larmkort finns registrerade i fyra olika versioner av ett inpassersystem från Bewator. En omniversion som fungerar online samt tre versioner där uppkoppling sker via modem. I och med detta saknas i dagsläget ett helhetsgrepp över larmkort och dess aktualitet. Ett arbete pågår dock kring makulering och överflyttning av larmkort till den mer moderna omniversionen.

Det är viktigt med ett enhetligt passersystem där hyresgästernas larmkort programmeras i samband med bokning av just den lokalen. På så sätt skulle flera vinsterna uppnås, såsom att obehöriga kan inte komma in i lokalerna vid fel tidpunkt (det förekommer att larmkort och nycklar kommer på villovägar), vaktmästare skulle inte behöva ta sig till vissa anläggningar för att låsa upp dörren samt det skulle vara möjligt att följa loggar för vilka som varit i lokalerna respektive inte. Det senare är vidare ett sätt att följa upp att de tider föreningar har hyrt verkligen utnyttjas, vilket blir en än mer viktig fråga vid ett eventuellt införande av nolltaxa. Lokalutnyttjande och system för uppföljning kommenteras i delavsnitt 4.6.

Vi bedömer att det nya verksamhetssystemet har en ändamålsenlig grundkonstruktion, men att viktiga delar i anpassningen av systemet återstår bl a när det gäller kommunikation mellan bokningssystem och inpasseringssystem. Vi bedömer däremot att nuvarande hantering av larmkort, inom ett inpasseringssystem i fyra olika versioner, inte är ändamålsenlig.

Vi rekommenderar att ett enhetligt inpasseringssystem tillskapas där hyresgästernas larmkort programmeras i samband med bokning av just den lokalen.

4.2 Prioritering mellan olika verksamheter

Kontrollmål: Ändamålsenligt regelverk kring prioritering mellan olika verksamheter (typer av idrotter, föreningar etc)

Verifiering har skett via genomgång av regelverket inom området. Detta material har kompletterats via intervjuer.

Kommentarer

Kultur- och fritidsnämnden beslutade 2011-05-16 om villkor och fördelningsmodell för uthyrning av idrottsanläggningar. De viktigaste förändringarna mot tidigare regelverk, som både var otydligt och saknade vissa aspekter, kan sammanfattas i nedanstående punkter:

- Ansökningsförfarandet ändras och sk fördelningstider fördelas utan ansökan
- Ett punktsystem införs för att beräkna fördelningstider bland lagidrotter
- Årscykeln för säsonger och ansökningstider förenklas, vilket bl a innebär att anläggningsschema upprättas en gång per år och anläggningstyp
- Planering av arrangemang ska ske med längre framförhållning
- Avbokningsvillkoren förändras i syfte att kunna frigöra tider som inte utnyttjas till andra hyresgäster
- Vikten av att erbjuda allmänhetens tider förstärks
- Abonnemangstider löper även på skolloven
- I sporthallar prioriteras verksamhet för 13-åringar och uppåt
- Verksamhet för personer med funktionsnedsättning har hög prioritet
- Villkor för larmkort och nycklar förtydligas
- Ordningsreglerna har uppdaterats

Det nya regelverket har föregåtts av en grundlig process som började med en kartläggning av befintliga principer och rutiner. Därefter följde ett antal workshops och dialogträffar med en referensgrupp bestående av representanter från 20 idrotts-

föreningar samt idrottsplatspersonal. Förslaget har vidare skickats på remiss till samtliga idrottsföreningar i kommunen samt föreningsutskottet.

Våra intervjuer visar att regelverket upplevs vara väl genomarbetat och förankrat samt ett stöd i arbetet, vilket är grundförutsättningar för att få en god följsamhet till detta dokument.

Kultur- och fritidsnämnden har 2011-12-05 beslutat att utbildningsförvaltningen får disponera kommunens sporthallar och bollplaner mellan kl 08.00 och 16.00 på vardagar då det inte är skollov. I bilaga 1 redovisas beslutet i sin helhet, som även innehåller vissa villkor och avgränsning inkl taxor. Beslutet gäller fr o m ht 2012.

Det finns flera gränssnitt mellan kultur- och fritidsförvaltningen och utbildningsförvaltningen som kräver tydlighet, bl a när det gäller frågor kring uthyrning och underhåll av sporthallar, gymnastiksalor och matsalar i skolorna. Mot den bakgrunden är det positivt att kunna konstatera att en samverkansgrupp har tillskapats med representanter från dessa båda förvaltningar, som träffas regelbundet för att diskutera olika gemensamma frågor.

Vi bedömer att det fastställda regelverket kring villkor och fördelningsmodell för uthyrning av idrottsanläggningar är genomarbetat, väl förankrat gentemot föreningslivet och ändamålsenligt.

4.3 Avgifter och eventuell nolltaxa

Kontrollmål: Aktuella och politiskt fastställda avgifter inom upplåtelseverksamheten inkl eventuell nolltaxa som bygger på ett ändamålsenligt underlag

Verifiering har skett via genomgång av avgifts- och taxebeslut samt dess underlag. Detta material har kompletterats via intervjuer.

Kommentarer

Kultur- och fritidsnämnden beslutade 2011-05-16 om nya avgifter för idrottsanläggningar. Bakgrunden till beslutet var nya villkor och fördelningsprinciper för idrottsanläggningar, som kommenterades i delavsnitt 4.2.

Avgifter kring uthyrning av matsalar och skolsalar togs av kultur- och fritidsnämnden 2011-12-05, inom ramen för beslutat om utbildningsförvaltningen tillgång till olika anläggningar.

I revisionsrapport kring föreningsstöd, daterad 2010-09-06, lämnades en rekommendation om att utreda för- och nackdelar med att införa modellen med nolltaxa för föreningarnas barn- och ungdomsverksamhet i kommunen. En utredning kring införande av nolltaxa i kommunen har genomförts under 2011, via en extern konsultfirma. Hänvisning till utredningen sker i kultur- och fritidsnämndens framåtsikt för 2013 till 2016, men ännu har inga formella politiska beslut fattats i frågan. Utdrag ur framåtsikten redovisas i bilaga 2.

Vi bedömer att de politiskt fastställda avgifterna inom upplåtelseverksamheten är aktuella och bygger på ett ändamålsenligt underlag. Frågan kring införande av eventuell nolltaxa bedöms hittills ha hantlerats på ett ändamålsenligt sätt och i enlighet med lämnad rekommendation i tidigare revisionsrapport kring föreningsstöd.

4.4 Delegationsbeslut och dess återrapportering

Kontrollmål: Delegationsbeslut kring lokalupplåtelse och deras återrapportering

Verifiering har skett via genomgång av delegationsordning och den faktiska återrapportering som sker kring delegationsbeslut avseende upplåtelseverksamheten. Detta material har kompletterats via intervjuer och genomgång av nämndprotokoll.

Kommentarer

Den nu gällande delegationsordningen fastställdes av kultur- och fritidsnämnden 2011-03-07¹ och är därigenom aktuell. Under rubriken uthyrning av lokaler framgår att beslut om riktlinjer och avgifter för uthyrning av lokaler och anläggningar tas av nämnden. Vår protokollsgenomgång visar att dessa beslut har tagits av Kultur- och fritidsnämnden under 2011, vilket kommenteras i delavsnitt 4.2 och 4.3.

När det gäller fördelning av abonnemangstider i lokaler och anläggningar samt beviljande av hyrestider för arrangemang har nämnden *delegerat dessa beslut till verksamhetschef med vidaredelegation till handläggare*.

Enligt kommunallagen 6 kap 37 § framgår att om en nämnd med stöd av delegation uppdrar åt en förvaltningschef inom nämndens verksamhetsområde att fatta beslut, får nämnden överlåta åt förvaltningschefen att i sin tur uppdraga åt en annan anställd att besluta istället. Sådana beslut ska anmälas till förvaltningschefen.

Genom ovanstående lagregel legaliseras möjligheterna att vidaredelegera i en del fall. En invändning mot vidaredelegering har varit att om beslutanderätten överförs i flera led skulle det bli svårt att avgöra vem som bär ansvaret för ett beslut. Detta anser man sig kunna klara genom att nämnden ska godkänna att vidaredelegering sker samt få vetskap om vem som fått beslutanderätten. Dessutom begränsas rätten till vidaredelegering till att avse förvaltningschef. Vidare krävs att de beslut som fattas efter vidaredelegering anmäls till förvaltningschefen. Någon uttrycklig skyldighet för förvaltningschefen eller delegaten att vidareanmäla besluten till nämnden finns inte, men nämnden kan sätta upp sådana krav som villkor för att godkänna vidaredelegering.

I kultur- och fritidsnämndens delegationsordning kan man bland annat läsa följande kring vidaredelegation: *"Förvaltningschefen och förvaltningens verksamhetschefer (den administrativa chefen ingår också i den kategorin) har beslutat att vidaredelegera beslutanderätten i de ärenden som framgår i delegationsordningen"*.

När det gäller återrapportering av delegationsbeslut stadgas i nämndens delegationsordning att detta ska ske på nästkommande sammanträde. Delegationsordningen stadgar även att *"Om förvaltningschef och verksamhetscheferna har valt att vidaredelegera beslutanderätten ska delegationsbesluten redovisas till chefen"*. Vidare framgår att alla delegationsbeslut ska vara skriftliga och registreras i LEX, dvs kommunens ärendehanteringssystem.

¹ Före detta skedde en större omarbetning av delegationsordningen via beslut i Kultur- och fritidsnämnden 2010-03-08. I det senaste nämndbeslutet skedde endast några mindre justeringar av delegationsordningen och ingen av dessa berörde uthyrning av lokaler och anläggningar.

Våra intervjuer visar att vidaredelegationsbesluten inom upplåtelseverksamheten inte återredovisas till vare sig verksamhetschef eller förvaltningschef.

Vi bedömer att given vidaredelegation inom uthyrning av lokaler och anläggningar inte är förenlig med kommunallagens regler. Denna otillåtna vidaredelegation finns även inom andra ärendetyper i delegationsordningen.

Vi rekommenderar att delegationsordningen omarbetas när det gäller vidaredelegation så att den överensstämmer med kommunallagens regelverk samt att återrapporteringen av delegationsbeslut säkerställs. Inom ramen för detta arbete behöver gränsen mellan delegation och ren verkställighet (ej återrapporteringskrav) närmare definieras.

4.5 Fakturerings- och kravrutiner

Kontrollmål: Tillräcklig intern kontroll i fakturerings- och kravrutiner

Verifiering har skett via genomgång av politiskt fastställda styrdokument och förekomsten av dokumenterade handläggningsrutiner avseende områdena fakturering och krav. Detta material har kompletterats via intervjuer.

Kommentarer

Rutiner för fakturering av lokaluthyrningar beslutades av kultur- och fritidsnämnden 2009-04-19, vilka innebär månadsvis fakturering, med uppehåll i juli, augusti och december. Tidigare skedde fakturering endast två gånger per år. Betalningsvillkoren ändrades även i detta sammanhang från 90 dagar till 30 dagar netto. De nya rutinerna gäller fr o m 2010-01-01, med en övergångsmodell som tillämpades under hösten 2009.

De tidigare faktureringsrutinerna innebar i praktiken att kultur- och fritidsförvaltningen låg ute med hyresfordringar för lokaler och anläggningar i upp till nio månader. Svårigheter fanns för förvaltningen att regelbundet följa upp intäkter i förhållande till budgeten. De generösa kreditvillkoren innebar också att föreningarna sköt sina utgifter långt på framtiden, istället för att betala i nära anslutning till nyttjandet av lokalen eller anläggningen. Flera av kommunens föreningar har vidare haft svårt att betala sina fakturor och i några fall har kommunen fått göra överenskommelser med föreningar om uppskov och avbetalningsplaner för ackumulerade hyresskulder.

Med nuvarande faktureringsrutiner kan förvaltningen snabbt fånga upp de föreningar som har likviditetsproblem för att föra en dialog med dem. Detta uppges innebära att hyresskulder inte ska kunna ackumuleras på det sätt som skedde inom ramen för tidigare system.

Granskningen visar att fastställda faktureringsrutiner i huvudsak följs, dvs månadsvis fakturering med uppehåll i juli, augusti och december. I och med inkörningsproblem vid byte av verksamhetssystem hade vid granskningstillfället ingen fakturering ännu skett under 2012. Både det tidigare verksamhetssystemet (Royal Boka) och det nya systemet verksamhetssystemet (Interbook) har en faktureringsmodul som möjliggör att digitalt skicka en faktureringsfil för hantering och avstämning i ekonomisystemets kundreskontra.

Kultur- och fritidsnämnden beslutade 2010-05-17 att fastställa regler för föreningar som inte betalar fakturor för lokal- och anläggningshyror i tid. Reglerna gäller fr o m 2010-09-01 och kan sammanfattas i nedanstående fyra punkter, där vi även kommenterar följsamheten till regelverket (*kursiv text*).

1. Föreningar som har en eller två äldre obetalda fakturor som har förfallit till betalning debiteras förskottsbetalning för nya bokningar. *Tillämpas, men inte när det gäller föreningar som har omfattande verksamhet. Enligt uppgift skulle det bli för mycket arbete att korrigera i efterhand utifrån ändringar som görs i bokningsschemat.*
2. Föreningar som har mer än två obetalda, förfallna fakturor dras skulden av från föreningsbidraget vid nästa utbetalningstillfälle. *Tillämpas numera avseende "nya" skulder.*
3. Föreningar som har en avbetalningsplan med kommunen och följer den har rätt att boka tider i samma omfattning som tidigare, men ska erlagga betalningen i förskott för de bokade tiderna. *Tillämpas, men inte när det gäller föreningar som har omfattande verksamhet. Enligt uppgift skulle det bli för mycket arbete att korrigera i efterhand utifrån ändringar som görs i bokningsschemat.*
4. Föreningar som har skulder med avbetalningsplan och inte följer den avstängs från ytterligare bokningar av lokaler och anläggningar. *Tillämpas helt med tillägget att föreningar som har fler än två obetalda fakturor även de stängts av från att boka anläggningar, i de fall de inte har gett någon respons på erinringar.*

Innan detta regelverk fastställdes av kultur- Och fritidsnämnden var område helt oreglerat. Efter det att regelverket fastställdes har även samverkan med serviceförvaltningen och dess kravhandläggare utvecklats och idrottsutvecklaren på kultur- och fritidsförvaltningen erhåller månadsvis en restlängd över obetalda fakturor inom upplåtelseverksamheten.

I och med ovanstående kan vi konstatera att det numera finns en bevakning av att "nya skuldberg" inte uppkommer samt att avbetalningsplanerna följs.

Enligt restlängd per 2012-02-28 finns en skuld på totalt 1 044 tkr avseende upplåtelseverksamheten. Fyra föreningar står för en sammanlagd skuld på 980 tkr (93,9%), enligt nedanstående sammanställning som även innehåller uppgift om avbetalningsplan och äldsta förfallodag när det gäller enskilda fakturor.

Förening	Skuld i tkr	Avbet.plan	Äldsta ffd
Balrog IF	320	Nej	2008-03-31
Botkyrka Hockeyklubb	227	Ja	2009-08-15
IFK Tumba Handbollsklubb	246	Ja	2009-08-15
IFK Tumba Fotbollsklubb	187	Nej	2009-11-10

Av sammanställningen framgår att två av föreningarna inte har någon aktuell avbetalningsplan samt att det äldsta förfallodatomet i restlängden är 2008-03-31 och avser Balrog IF. Ingen av dessa fyra föreningar har någon inskränkning i bokningsrätten och faktureras i efterskott för sina bokningar, vilket inte överensstämmer med av nämnden fastställt regelverk.

Kultur- och fritidsförvaltningen har dokumenterade rutinbeskrivningar när det gäller krav men inte fakturering inom upplåtelseverksamheten. Inom förvaltningen pågår dock ett utvecklingsarbete kring föreningsbidrag med verktyget Lean²

Vi bedömer att grundförutsättningen för intern kontroll numera är uppfyllda i och med fastställda rutiner för fakturering och kravverksamhet. Utifrån granskningsresultatet bedömer vi dock att den interna kontrollen behöver utvecklas för att i alla delar kunna anses vara tillräcklig.

Vi rekommenderar att följsamheten till kultur- och fritidsnämndens regelverk kring föreningar med skulder förbättras och karaktäriseras av likabehandling oavsett om det är en förening med omfattande eller mer begränsad verksamhet.

Vi rekommenderar även att handläggningsrutinerna kring fakturering dokumenteras.

Vi rekommenderar avslutningsvis att ställningstagande sker kring hur tidigare ackumulerade skulder inom upplåtelseverksamheten ska hanteras och regleras. Detta är en fråga som är särskilt viktig att lösa inför ett eventuellt införande av nolltaxa.

4.6 Lokalutnyttjande och system för uppföljning

Kontrollmål: Lokalutnyttjande och system för uppföljning

Verifiering har skett via genomgång av statistik över öppettimmar och bokade timmar i idrottsanläggningar, under perioden 2008 till 2011, samt tillämpat system för uppföljning av det faktiska nyttjandet. Detta material har kompletterats via intervjuer.

Kommentarer

Statistik över nyttjandegraden i idrottsanläggningar följs årligen av kultur- och fritidsförvaltningen, utifrån den statistik som genereras i bokningssystemen Royal Boka, numera Interbook. Statistiken bearbetas i kalkylprogrammet Excel och avser vardagar mellan 17.00 och 22.00 samt helger mellan 08.00 och 22.00. Redovisningen i detta delavsnitt utgår från relationen mellan öppettimmar och bokade timmar, dvs inte faktiskt nyttjande.

Nedan redovisas nyttjandegraden i procent på de olika objektstyperna under perioden 2008 till 2011.

Objektstyp	2008	2009	2010	2011
Bollplaner	31%	19%	22%	32%
Gymnastikhallar	40%	37%	35%	40%
Idrottshallar	70%	66%	58%	69%
Ishallar	72%	72%	66%	80%
Summa	47%	40%	38%	47%

² Syftet med Lean är att identifiera och eliminera alla faktorer i en process som inte skapar värde för kunden. Enkelt uttryckt handlar det om "Mer värde för mindre arbete".

Under perioden har den genomsnittliga nyttjandegraden legat i intervallet mellan 38 % och 47 %. Ishallar har den högsta nyttjandegraden, medan bollplaner har den lägsta nyttjandegraden.

Nedan finns en sammanställning och specifikation över totala öppettimmar och bokade timmar under 2011.

Objektstyp	Öppettim	Bokade tim	Procent
Bollplaner	27 085	8 668	32%
Gymnastikhallar	25 641	10 300	40%
Idrottshallar	18 996	13 135	69%
Ishallar	5 116	4 072	80%
Summa	76 838	36 175	47%

I nedanstående sammanställning redovisas antalet objekt inom varje objektstyp samt högsta och lägsta nyttjandegrad inom objektstypen under 2011.

Objektstyp	Antal	Högst	Lägst	G-snitt
Bollplaner	15	71%	9%	32%
Gymnastikhallar	13	71%	9%	40%
Idrottshallar	4	99%	44%	69%
Ishallar	21	89%	39%	80%

Sammanställningen visar att det finns stora skillnader i nyttjandegraden mellan olika objekt inom samma objektstyp, vilket framgår av högsta och lägsta nyttjandegraden i procent inom de olika objektstyperna.

Vi bedömer att system finns för uppföljning av nyttjandegraden, men att dess ändamålsenlighet behöver utvecklas. Vidare bedömer vi att nyttjandegraden vissa fall är låg samt kan även konstatera att den varierar kraftigt mellan likartade objekt inom samma objektstyp. Mer eftertraktade lokaler och anläggningar har dock under vissa tider en mycket hög nyttjandegrad.

När det gäller det faktiska nyttjandet av bokade lokaler och anläggningar följs detta i dagsläget inte upp på något strukturerat sätt. Vid ett eventuellt införande av nolltaxa blir denna typ av uppföljning särskilt viktig.

Vi rekommenderar att uppföljningsrapporter skapas via rapportgeneratoren i bokningssystemet Interbook, som sedan kan tas ut och analyseras exempelvis tertialvis.

Vi rekommenderar även att nyttjandegraden för de olika objektstyperna analyseras djupare och över tid för att kunna bedöma orsaker till skillnader mellan likvärdiga objekt, skillnader mellan kommuner etc. I delavsnitt 4.1 betonade vi vikten av att tillse att bokningssystemet kommunicerar med inpassersystemet, för att därigenom bättre kunna följa upp det faktiska nyttjandet.

4.7 Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Kontrollmål: Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Verifiering har skett via genomgång av övergripande mål och åtaganden inom området. Detta material har kompletterats via intervjuer.

Kommentarer

I december 2010 antog kommunfullmäktige FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. I konventionen stadgas bl a att barn med funktionsnedsättning ska ha samma möjligheter som andra barn att delta i lek, rekreation, fritidsverksamhet och idrott. Det står också att personer med funktionsnedsättning ska ha möjlighet att organisera, utveckla och delta i rekreation som är särskilt anpassad. Personer med funktionsnedsättning är ingen homogen grupp och behoven varierar stort, vilket kräver verksamhet anpassad efter olika målgrupper samt att den fysiska tillgängligheten är tillfredsställande i lokaler och anläggningar för idrotts- och fritidsverksamhet.

Utifrån det av fullmäktige fastställda kungemensamma målet, att medborgarna ska ha lika möjligheter och rättigheter (mål 4), har kultur- och fritidsnämnden i ettårsplan 2011 formulerat åtta åtaganden. Ett av dessa åtaganden är att göra en inventering av den fysiska tillgängligheten i publika lokaler och anläggningar.

Vi kan konstatera att någon inventering inte genomförts. I kultur- och fritidsnämndens verksamhetsberättelse för 2011 kommenteras åtagandet på följande sätt under rubriken slutsatser för framtiden: *"Vi kommer inte att klara av att genomföra någon inventering av den fysiska tillgängligheten i våra publika lokaler och anläggningar. Anledningen är bristande personalresurser"*.

Kultur- och fritidsnämnden beslutade 2011-05-16 om villkor och fördelningsmodell för uthyrning av idrottsanläggningar. Av detta regelverk, som kommenterades i delavsnitt 4.2, framgår att verksamhet för personer med funktionsnedsättning har hög prioritet. Denna prioritering framgår även av de nya bidragsreglerna som politiskt fastställts under 2011.

I kultur- och fritidsnämndens flerårssikt 2013 till 2016 betonas att i andra kommuner finns en heltidsresurs för att arbeta med fritidsverksamhet för personer med funktionsnedsättning, t ex i Huddinge, Lidingö, Haninge, Nacka och Solna. I Botkyrka är behovet lika stort som i andra kommuner, men här uppger kultur- och fritidsförvaltningen att tillräckliga personella resurser saknas för denna typ av arbete. Behovet av att tillskapa en halvtidstjänst för denna typ av arbete har lyfts upp i framsikten.

Vi bedömer att en helhetsbild i dagsläget saknas när det gäller lokaler och anläggningars fysiska tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, vilket är en grundförutsättning för att aktivt kunna arbeta med att öka tillgängligheten.

Vi rekommenderar att ställningstagande tas till att genomföra en inventering av den fysiska tillgängligheten till lokaler och anläggningar, via extern konsult. Bakgrunden till rekommendationen är att området är prioriterat utifrån antagen FN-konvention, fullmäktiges övergripande mål samt att personella resurser uppges saknas inom kultur- och fritidsförvaltningen för att genomföra denna typ av inventering.

5 Avslutande kommentarer

I revisionsrapport kring föreningsstöd, daterad 2010-09-06, aktualiserades frågan kring att tillskapa ett gemensamt gränssnitt gentemot föreningslivet, via t ex en föreningsbyrå och/eller föreningsportal.

Vi kan konstatera att under 2011 har det införts en informell organisation inom kultur- och fritidsförvaltningen, i form av en föreningsbyrå. Denna organisation har närmare beskrivits under delavsnitt 3.1. Information till och kommunikation med föreningslivet har även utvecklats via kommunens nya webbplats.

För ett antal år sedan förflyttades personalgruppen idrottsplatsarbetare från kultur- och fritidsförvaltningen till serviceförvaltningen, och ingår numera i modellen beställare och utförare. Bemanningen av de anläggningar som hyrs ut till föreningslivet sköts av enheten fritidsservice inom serviceförvaltningen. De senaste två åren uppges de två förvaltningarna på ett konstruktivt sätt ha arbetat för att förbättra och utveckla avtal, samarbete och verksamhetsuppföljning.

I kultur- och fritidsnämndens framåtsikt 2013 till 2016 lyfts även upp att modellen med beställare och utförare i det här fallet har vissa nackdelar. Bland annat anges att kommunikations- och beslutsvägar blir längre. Det anges vidare att förvaltningen anser att den övergripande planeringen och samordningen skulle kunna vara effektivare och anpassas när behoven varierar om resurserna var samlade i en förvaltning. Utifrån detta föreslår kultur- och fritidsnämnden i framåtsikten att man genomför en extern utredning kring för- och nackdelar som nuvarande organisation.

I detta sammanhang kan nämnas att vi inom ramen för andra granskningar i kommunen, senast kring VA-verksamheten, har ifrågasatt ändamålsenligheten i tillämpad modell med beställare och utförare.

Inom ramen för denna granskning har vi även identifierat ett antal ytterligare utvecklingsområden och i samband med detta lämnar vi följande rekommendationer.

- Inventera befintliga upplåtelseavtal samt säkerställ att dessa diarieförs på ett enhetligt sätt i LEX. Vidare finns behov av att tillsammans med kommunjuristen utarbeta generella avtalsmallar inom detta område.
- Utarbeta regelverk kring och prioritering av vilka föreningar som ska ha möjlighet att driva caféverksamhet i av kommunen ägda idrottsanläggningar samt ansvarsfrågor kring detta. Som det nu är har vissa föreningar erhållit denna exklusiva förmån av hävd.
- Fastställ regler kring uthyrning av sommarkiosker samt standardisera denna typ av upplåtelseavtal.

- Utarbeta och politiskt fastställ en policy kring i vilka fall föreningsdrift av kommunala anläggningar ska tillåtas och vilka regler som i så fall ska gälla. Hittills har frågan om föreningsdrift varit oreglerad och inte hanterats på ändamålsenligt sätt. Vi kan konstatera att kommunen har ingått långfristiga avtal där man lovat bort, helt eller delvis, både nyttjande och rätt till uthyrning av kommunala anläggningar till en enskild förening. Ett av flera exempel på detta är Maxihallen där isverksamheten upphörde under 2011. Kommunen har dock tecknat ett avtal med Norsborgs IF, om att de har rätt att disponera hallen fram till 2018, vilket gör att avveckling och omställning av verksamheten ur ett kommunalt perspektiv kraftigt försvåras.

Vi har även noterat att kultur- och fritidsnämnden i sin ettårsplan 2012 har lyft fram behovet av att, tillsammans med fastighetsenheten, ta fram 10-åriga underhållsplaner på idrottsanläggningar. Detta bedöms vara en viktig åtgärd för att framledes säkerställa en rimlig underhållsnivå och undvika ytterligare risk för kapitalförstöring.

En annat viktigt område är att utveckla förvaltningens beställarkompetens gentemot fastighetsenheten, när det gäller nybyggnads- och ombyggnadsprojekt. Detta visar inte minst de brister som ombyggnaden av Idrottshuset i Tumba varit omgärdat av.

Avslutningsvis vill vi framhålla att kultur- och fritidsnämndens och dess förvaltnings arbete gentemot föreningslivet har **utvecklats på ett positivt sätt** under de senaste åren. Som exempel kan nämnas att nya bidragsregler har tagits fram, lokalbokningsprinciperna har reviderats, ett nytt verksamhetssystem har införts och handläggarna arbetar numera tillsammans i en föreningsbyrå.

2012-03-27

Jan Nilsson
Projektledare/uppdragsansvarig

Bil 1: Utbildningsförvaltningens tillgång till idrottsanläggningar

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden beslutar att utbildningsförvaltningen får disponera kommunens sporthallar och bollplaner mellan kl 8.00 och 16.00 på vardagar då det inte är skollov.

Kultur- och fritidsnämnden beslutar om villkor och avgränsning enligt nedan.

Villkor och avgränsning

- Beslutet gäller inte gymnastiksalor som fortfarande disponeras av utbildningsförvaltningen fram till kl. 17.00.
- Utbildningsförvaltningen kommer att ha företräde för terminsvis bokning av tider mellan kl. 16.00 -17.00 om bokningen görs senast vecka 15 samma år som läsåret börjar. Därefter finns möjlighet till ströbokningar på samma villkor som föreningslivet.
- Utbildningsförvaltningens disponerar anläggningarna kostnadsfritt mellan 8.00-17.00. För ströbokningar efter kl. 17.00 debiteras hyra enligt fastslagen taxa.
- Bokade tider mellan 16.00 – 17.00 som inte utnyttjas ska avbokas i förväg. Om avbokning inte har skett gäller fastställd taxa för avbokningsavgift. För närvarande är avgiften 500 kr per timme.
- Utbildningsförvaltningens tillgång till ishallarna är vardagar fram till kl. 15.00, utom i Roplahallen där det är fram till kl.14.00.
- Beslutet träder i kraft från och med höstterminen 2012.

Sammanfattning

Sedan många år disponerar utbildningsförvaltningen kommunens sporthallar och bollplaner under skoltid fram till kl. 17.00 på eftermiddagarna. Kultur- och fritidsförvaltningen och utbildningsförvaltningen har tillsammans gjort en kartläggning över beläggningen under skoltid. Resultatet visar att sporthallar är så gott som fullt utnyttjade under skoltid fram till kl 16.00. Men att efter kl. 16.00 utnyttjas anläggningarna endast sporadiskt.

Därför föreslår förvaltningen att tiden kl. 16.00 – 17.00 ska disponeras av kultur- och fritidsförvaltningen och på så sätt vara möjlig att hyra ut till föreningslivet. Förslaget har stöd hos utbildningsförvaltningen.

Bil 2: Beskrivning av nolltaxa i framåtsikt 2013 till 2016

Nedan redovisas ett utdrag ur kultur- och fritidsförvaltningens förslag till framåtsikt, när det gäller nolltaxa. Utredningen av nolltaxa är ett uppdrag som givits till förvaltningen.

Nolltaxa

Kultur- och fritidsförvaltningen har under hösten 2011 genomfört en förstudie om nolltaxa inom lokaluthyrningen. Uppdraget har utförts av Carlén och Werner AB i dialog med förvaltningen och föreningslivet. I förstudien ingår jämförelser med Södertälje, Sundbyberg och Tyresö.

För- och nackdelar med nolltaxa

Förstudien listar ett antal för- och nackdelar med nolltaxa utifrån tidigare undersökningar och erfarenheter från andra kommuner samt samtal med föreningslivet. Som fördel nämns sänkta trösklar för föreningarna att starta verksamheter och att ekonomiskt svaga grupper därmed skulle ges ökad möjlighet att delta i föreningslivet. Andra fördelar är minskad administration, minskad risk för föreningar att dra på sig skulder samt att all den verksamhet som idag sker i våra anläggningar utan bokningar skulle kunna bli synliga. Om nolltaxa införs finns en förväntan på idrottsföreningarna att sänka sina medlemsavgifter för de aktiva. Detta skulle också ge en fördel och öka möjligheterna för ekonomiskt svaga grupper att delta. I förlängningen skulle det också kunna bidra till en stärkt Botkyrkaidentitet.

Nackdelar med nolltaxa skulle kunna vara att föreningar överbokar samt inte avbokar av sina tider vilket leder till sänkt nyttjande. Andra nackdelar skulle kunna vara att det blir svårare för vuxna att använda lokalerna, att slitaget av lokalerna ökar samt att konkurrensen mellan föreningarna ökar.

Föreningslivets synpunkter

Föreningslivet är i stort positiva till att nolltaxa införs men det beror också på hur reformen genomförs. En förutsättning för att föreningslivet ska vara positivt är att det inte kompenseras av minskat föreningsbidrag samt att det inte ger minskad underhållsbudget för idrottsanläggningarna. Ett flertal föreningar uppger i förstudien att underhållet av anläggningarna är viktigare än nolltaxan.

Kultur- och fritidsförvaltningens förslag till införande av nolltaxa

Det finns ett antal vägval att göra kring vem som ska omfattas av nolltaxa. Kultur- och fritidsförvaltningen föreslår att nolltaxan ska omfatta de prioriterade områdena som nämnden fastställt för det rörliga bidraget. Det innebär nolltaxa i kommunens lokaler för barn- och ungdomsverksamhet upp till 20 år, organiserad spontanidrott, personer med funktionsnedsättning samt för pensionärer. Nolltaxan ska gälla under ordinarie öppethållande och ordinarie säsong. Förslaget rekommenderar också att kompensation ska utgå till idrottsföreningar som äger eller driver egna anläggningar eller nyttjar kommunala lokaler för samma målgrupper som nämns ovan.

Bokningar utanför ordinarie öppethållande och ordinarie säsong (som fastställs för varje idrott) kommer fortfarande att vara avgiftsbelagda. Det är en vanlig modell som används av andra kommuner. Detta missgynnar främst föreningar med elitverksamhet som bedriver träning även utanför ordinarie säsong. Men det stora antalet aktiviteter sker normalt inom ordinarie säsong.

I förslaget ingår också att subventionsgraden för mötesplatsföreningarna höjs från 60 procent till 75 procent samt att taket för ersättning höjs. De konstnärliga föreningarna kompenseras genom bland annat ökade lokalsubventioner.

Ett mer utförligt beskrivet förslag samt förstudien i sin helhet finns hos kultur- och fritidsförvaltningen.

Total kostnad för att införa nolltaxa enligt ovanstående förslag är 5 050 tkr per år.